

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.193/2024/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. december 10.

Az ügy tárgya: emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmények

Terhelt(ek):

Első fok: Miskolci Törvényszék, 6.B.3/2022/97., ítélet,
tárgyalás, 2023. május 15.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.I.587/2023/14., ítélet,
nyilvános ülés, 2023. december 4.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.587/2023/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Miskolci Törvényszék a 2023. május 15. napján meghozott 6.B.3/2022/97. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) és f) pont], 2 rendbeli rongálás büntettének kísérletében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] és rongálás büntettének kísérletében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül 8 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította, rendelkezett továbbá a polgári jogi igényről, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. december 4. napján jogerős Bf.I.587/2023/14. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a terhelt cselekményeit emberölés büntettének kísérleteként [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és f) pont] és rongálás vétsége kísérleteként [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] minősítette. A szabadságvesztés büntetést 7 évre enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a másodfokú bíróság által pontosított és kiegészített, a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás a következő:

1. A terhelt korábban élettársi kapcsolatban élt az 1. számú sértettel, akivel 2019. május végén szakítottak. A terhelt a szakításuk miatt bosszút akart állni a volt élettársán és annak rokonain, így a sértett volt sógornőjén, a 2. számú sértetten és élettársán, a 3. számú sértetten, akiket a kapcsolatuk megromlása miatt hibáztatott. Ezért a terhelt 2019. augusztus 26. napján az esti órákban a lakásából különféle italos üvegeket, kanócot, gyufát szedett össze, majd gépkocsijával elindult a 2. és 3. számú sértett által lakott ingatlanhoz. A terhelt – mielőtt az ingatlanhoz ért volna – a gépkocsijában ún. „Molotov koktélt” készített úgy, hogy a magával vitt üvegekbe motorbenzint töltött, és azokba kanócot tett. A terhelt 22.15 óra körüli időben érkezett meg az utcába, azonban tévedésből a 4. számú sértett tulajdonát képező ingatlan előtti füves területen állt meg az autójával. Mivel abban a hiszemben volt, hogy abban a házban az 1. számú sértett rokonai laknak, a bosszúállási célzatból a magával vitt 3 db „Molotov koktélt” meggyújtotta, és az ingatlan udvarára, valamint a porta kerítésétől 2,5 méterre lévő családi ház teraszára dobta. A cselekmény idején az ingatlanban egyedül élő 4. számú sértett kinézett az ablakon, és látta, hogy az autó mellett állt egy sötét ruhában lévő férfi meggyújtotta a kezében lévő tárgyat, majd azt a házának falához dobta. Amikor a sértett kiment a házból, észlelte, hogy a terhelt egy másik égő tárgyat dob az udvarára, illetve a korábban eldobott ún. „Molotov koktél” az ablak mellett, a terasza falának csapódott, széttört, és a benne lévő folyadék lángolni kezdett, rákiabált, hogy mit csinál. A terhelt észrevette a sértettet, beült az autójába, és távozott a helyszínről. A 4. számú sértett a teraszra csapódott, égő „Molotov koktél” darabjait egy seprűvel lesöpörte és így eloltotta a tüzet, majd az udvaron, a füves területen égő tárgyhoz ment, amelynek az üvege nem tört szét, azt egy vödörben lévő vízzel lelocsolta, de attól az csak jobban égett. Miután nem volt éghető dolog ennek közelében, ezért a sértett megvárta, hogy a tűz magától elaludjon. A terhelt által eldobott és az ingatlan teraszára csapódott „Molotov koktél”-os üveg következtében a ház falazatának festése megégett, míg a másik üveg az udvaron lévő fű egy részét égette meg, a harmadik üveget a sértett másnap a ház oldalánál 2,5 méterre található rózsabokorban találta

meg. A 4. számú sértett tulajdonát képező ingatlan esetében a terhelt által eldobott „Molotov koktélok” közül az épületet elérő, annak a falához csapódó volt alkalmas arra, hogy a sértett háza kigyulladjon. A kiváltó eszköz annak eldobását követően már nem volt uralható, az így megindított folyamatok iránya, hatóköre, veszélyességük mértéke a későbbiekben a terhelt által már nem volt befolyásolható. Amennyiben az épületre áttérjednek a lángok, ott jelentős értékű javak kerülnek veszélybe, nagyobb létszámú személyek veszélyeztetése nem következett be. A szomszédos ingatlanokra a tűz tovább terjedésének lehetősége nem volt meg. Az égés folyamata alatt az épületre 15-20 perc időtartam alatt a lángok kiterjednek, annak leégési ideje a tűzoltó egységek beavatkozásától függően vélelmezetten egy óra időtartam. A terhelt a tűz okozásával az épületben ténylegesen 32.249 forint rongálási kárt okozott, az ingatlan elkövetéskori forgalmi értéke 3.000.000 forint volt. A fenti cselekmény elkövetésével a terhelt szándéka a 2. és 3. számú sértett megölésére irányult, azonban tévedés miatt a cselekményt ténylegesen az ingatlanban lakó 4. számú sértett sérelmére kísérelte meg. A terhelt felismerte, hogy a cselekmény következtében a lakóházban tartózkodó személyek – feltevése szerint a 2. és 3. számú sértett – az épületben keletkezett tűz következtében életüket veszíthetik, de ez iránt közömbös maradt. A terheltnek a támadás helyszínét illető tévedése folytán azonban a 4. számú sértett ingatlanában esett kár.

2. A fenti eseményeket követően a terhelt a bosszúállási szándékával továbbra sem hagyott fel, és mindenképpen kárt akart okozni a volt élettársának, ezért 2019. október 3. napján az esti órákban a lakásából különböző italos, befőttesüvegeket, flakonokat, gyufát, öngyújtót, illetőleg kanócként gyöngyvászon jellegű pántot szedett össze, majd a gépkocsijával elindult az 1. számú sértett házához, melyben a sértett életvitelszerűen, általa tudottan is, egyedül lakott. A terhelt a benzinkútnál a nála lévő kb. 20 literes benzines kannába pontosan meg nem állapítható mennyiségű motorbenzint tankolt, amelynek egy részét – még mielőtt megérkezett volna a sértett házához, az útszakaszon megállva – kisebb üvegekbe, flakonba és befőttes üvegbe töltött. Az italos üvegek kupakját kilyukasztotta, majd az üvegekbe újságpapírt és kanócot (gyöngyvászon jellegű pánt darabot) is tett, és ezáltal „Molotov koktélt” készített. A terhelt 22.00 óra körüli időben érkezett meg, majd a volt élettársa, az 1. számú sértett házához ment, és az ingatlan kerítésének lemezborítására ezüstszerű festék spray-vel az „itt lakik a prosti” szöveget írta. A terhelt ezt követően elővette a gépkocsijából a 3 db, már előre elkészített „Molotov koktélt” – egy műanyag, Doussy feliratú, 2 literes ürtartalmú flakont, egy Almapont feliratú, 0,75 liter ürtartalmú üveget és egy 720 ml-es befőttesüveget – és azokat meggyújtotta, és az ingatlan udvarán, a kaputól kb. 6 méterre parkoló, a sértett tulajdonát képező XXX-000 forgalmi rendszámú, Volkswagen Golf típusú személygépkocsi felé dobta. A palackok a gépkocsi hátsó lökhárítója elé estek. A palackok meggyújtását követően, a dobás következtében a láng kialudt, így az égés folyamata nem érte el a kanócok másik, az üvegbe/flakonba helyezett motorbenzinbe mártott végét, ezért nem alakult ki tűz. Az 1. számú sértett a fenti cselekmény idején még nem aludt. A gépkocsijához dobott „Molotov koktélok” akkor vette észre, amikor az 1. számú tanú telefonon felhívta őt a kertkapuja felgyújtása miatt, és a sértett elindult a helyszínre. Az 1. számú sértett tulajdonát képező ingatlan esetében a terhelt által meggyújtott, de bealudt „Molotov koktélok” – figyelemmel a bennük lévő motorbenzin mennyiségére is – alkalmasak voltak arra, hogy az 1. számú sértett autója kigyulladjon. Ennek következtében az 1. számú sértett házában kigyulladás veszélye fennállt. Az autó meggyulladása azért maradt el, mert a jobb hátsó kerék mellé, és közvetlenül a gépkocsi hátsó lökhárítója alá dobott gyújtóeszközök kanócainak lángja az udvarra való bedobás, vagy a földre érkezés pillanatában kialudt. A terhelt nem várta meg, hogy a fenti cselekményének milyen következménye lesz, hanem beült a gépkocsijába, és nem hagyva fel a bosszúállási, károkozási szándékával, egy másik ingatlanhoz (3. tényállási pont) ment, amely a tudomása szerint szintén az 1. számú sértett résztulajdonát képezte. A terhelt fenti cselekménye következtében a kerítésben okozott

rongálási kár 2.361 forint, a gépkocsi értéke a cselekmény idején 335.000 forint, míg a veszélyeztetett ingatlan elkövetéskori forgalmi értéke 5.600.000 forint volt. A fenti cselekmény elkövetésével a terhelt szándéka az ingatlanban lakó, korábbi élettársa, az 1. számú sértett megölésére irányult, a cselekmény elkövetése során a terhelt tisztában volt vele, hogy az ingatlan felgyújtásával az ott tartózkodó volt élettársa életét veszítheti, de ez iránt közömbös maradt.

3. A terhelt a 2. tényállási pontbeli cselekmény elkövetését követően, 2019. október 3. napján 22 óra és 22 óra 30 perc közötti – pontosabban meg nem állapítható – időben a gépkocsijával az 1. számú sértett elhunyt szüleinek házához ment, mivel tudta, hogy az ingatlan öröklés következtében az 1. számú sértett és testvérei tulajdonát képezi, és ott nem lakik senki sem. A terheltnek azonban nem volt tudomása arról, hogy a tulajdonosok az ingatlant időközben eladták a 2. számú tanúnak, aki a családjával nem költözött még oda. A terhelt az ingatlanhoz magával vitt egy 20 literes benzines kannát – utólag meg nem állapítható mennyiségű – motorbenzinnel töltve, majd azt a főépület és a melléképület között, mintegy 6 méter szélességű udvari részre locsolta, és azt meggyújtotta. A terhelt fenti cselekménye következtében a kerítés mögötti fű és a gázos aljnövényzet 2 méter szélességben és 2 méter magasságban lángolni kezdett, a hő hatására a kerítés nagykapujának alsó lemeze bekormozódott, illetőleg deformálódott. A terhelt – miután a kannából a benne lévő benzint kilocsolta – a benzines kannát a ház fedett bejáratánál lévő lépcső elé dobta. A tüzet és a kerítés előtt a gépkocsijánál álló terheltet a szomszéd észlelte, és felelősségre is vonta őt, hogy mit csinál. A terhelt erre közölte, hogy „bosszút állok azon a kurván”, majd beült az autójába és elhajtott a helyszínről. A szomszéd a tűzről értesítette a tulajdonost, akivel a tüzet eloltották. A terhelt ezen cselekménye következtében a kerítésben kár nem keletkezett, az ingatlan udvarán található aljnövényzet és az utcafronti kerítés felgyújtásával a terhelt szándéka ötszázezer forintot meg nem haladó kár okozására irányult. Ezen ingatlan esetében a portára belocsolt benzin nem volt alkalmas arra, hogy felgyújtsa az épületet, és – mivel az udvaron kialakult tűz nem érhetne volna el az épületet – más ingatlanok sem voltak veszélyben. Az ingatlan elkövetéskori forgalmi értéke 5.400.000 forint volt.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak – a megtámadott határozatok megváltoztatása, és a kiszabott büntetés enyhítése érdekében.

[5] Indokai szerint az eljáró bíróság iratellenes megállapításokat tett, és tévesen minősítette a terhelt cselekményét emberölés kísérleteként. Kifejtette, hogy a terhelt szándéka pusztán anyagi kár okozására irányult, márpedig, ha nem igazolható valamennyi támadott ingatlannál az élet kioltására irányuló szándék, úgy a több ember sérelmére elkövetett emberölés kísérleteként történő minősítés nem helytálló. Sérelmezte a különös kegyetlenséggel történő elkövetés megállapítását, mert a jelen ügyben sem közvetlenül, sem ruházatot érintően, sem a belső térben szétlocsolt benzingőz általi robbanás nem merült fel.

[6] Álláspontja szerint a terhelt az 1. számú sértett vonatkozásában a gépjármű felé célzott, és a szándéka a sértett gépjárművének festékkal történő megrongálására irányult. Kifogásolta, hogy nem mérlegelte a bíróság, hogy az egyetlen, tűz okozására alkalmas szerkezet egy befőttesüveg volt, amelyet viszont tiszta, száraz állapotban találtak meg a gépjármű alatt. Ha azt meggyújtott állapotban dobta volna be a terhelt, annak nyoma lett volna az üveg belsejében, így kétséges, hogy az tüzet tudott volna okozni.

[7] Konkrét eseti döntésre hivatkozva érvelt amellett, hogy ha a hatókör uralom alatt tartható, úgy rongálás valósul meg. Hangsúlyozta, hogy a terhelt porral oltó készüléket tartott az autójában, valamint az 1. számú sértett ingatlanát tökéletesen ismerte, ezért nem okozott volna gondot számára a kár hatókörének uralma, amennyiben a gépjármű kigyulladt volna. Szerinte kellő ideje lett volna akár segítséget hívni, akár az ingatlanban tartózkodó személyek kimentésére, de a gépjármű portáról történő kivonatása is megoldható lett volna. Semmivel nem bizonyítható, hogy a terhelt mások halálának bekövetkeztébe belenyugodott.

[8] A 3/2013. Büntető jogegységi határozatra utalva kifejtette, hogy az elkövetéshez használt eszköz nem alapozza meg az ölési szándékra levont következtetést, azt össze kell vetni az elkövetés egyéb körülményeivel, és vizsgálni kell, vannak-e olyan tényezők, amelyek az emberölésre irányuló szándékot kizárják.

[9] Sérelmezte, hogy a bíróság nem mérlegelte megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékokat, így a terhelt és a sértettek vallomását. A tanúk vallomásából nem vonható le kétséget kizáró következtetés az ölési szándékra, a terhelt sem tett ilyen kijelentést, a sértetteket nem fenyegette meg, kifejezetten ellenséges, rossz viszony sem volt közöttük. Ezért a bűncselekmény helyes minősítése az eredmény folytán nem többszörösen minősülő emberölés kísérlete, hanem rongálás büntettének kísérlete. Az eljáró bíróság a cselekményt törvénysértően minősítette, és törvénysértő büntetést szabott ki, mert rongálás büntette esetén a büntetési tételkeret felső határa három év szabadságvesztés.

[10] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a támadott határozatokat változtassa meg, a terhelt cselekményét a Btk. 371. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő nagyobb kárt okozó rongálás büntette kísérletének minősítse, és a terhelttel szemben rövidebb tartamú szabadságvesztést szabjon ki.

[11] A terhelt az eljárás során több – részben az eljáró bíróságnak általa már megküldött – észrevételt csatolt, amelyekben a történetekkel kapcsolatos álláspontját fejtette ki.

[12] A Legfőbb Ügyészség BF.216/2024/4. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[13] Indokai szerint az ítéleti tényállás rögzíti, hogy az elkövetésre egész épületet elpusztítani képes, tűz okozására alkalmas eszközzel – ún. „Molotov koktéllal” – került sor, és az ilyen eszköz használata általában ölési szándékra enged következtetni. A terhelt az 1. tényállási pont esetében nem csak a házra, hanem attól távolabbra is dobott az elkövetés eszközéből, míg a 2. tényállásban kizárólag a ház mellett álló gépkocsit vette célba. Álláspontja szerint elvárható, hogy a terhelt rendelkezzen azzal az ismerettel, mely szerint a lakóingatlan közvetlen közelében okozott tűz az épületre is áttérjedhet, és az ott tartózkodó személyek az így keletkezett tűzben életüket veszíthetik. A terhelt e következmények elhárítása érdekében intézkedéseket nem tett, azokba belenyugodott, ezért az ölési szándéka eshetőleges.

[14] Hangsúlyozta, hogy a tűzhalál különös kegyetlenséggel elkövetett emberölésnek minősül, a minősítő körülmény megállapíthatóságát vitató védői érvelés nem foghat helyt, a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés eshetőleges szándékkal is megvalósítható.

[15] Rámutatott, hogy a több ember sérelmére elkövetett emberölés akkor állapítható meg, ha legalább két személy vonatkozásában elkövetett cselekményt vagy cselekményeket egy eljárásban bírálnak el, márpedig ez a feltétel teljesült.

[16] Álláspontja szerint azonban tévedett a másodfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy a rongálás kísérlete a több ember sérelmére elkövetett emberölés büntettének kísérletébe beleolvad. Kifejtette, hogy mivel az emberölés és a rongálás eltérő jogi tárgyat sért, fel sem merülhet, hogy a vagyon elleni bűncselekmény az emberölés büntetlen eszközcselekménye

lenne, a terhelt felelősségét jelentős kárt okozó rongálás büntettének kísérletében és rongálás büntettének kísérletében is meg kellett volna állapítani.

[17] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

III.

[18] A terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[20] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[21] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[22] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[23] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. A b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a terheltnek a jogerős ítéleti tényállásban rögzített magatartása a Btk. Különös Részeinek nem a bíróság jogerős ítéletében megjelölt, hanem más rendelkezését meríti ki, és ennek következtében a kiszabott büntetés – a helyes minősítés alapulvételével – törvénysértő.

[24] A törvénysértő minősítés ekként nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha a törvénysértő minősítéshez törvénysértő büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[25] A kiszabott büntetés akkor tekinthető törvénysértőnek, ha annak neve vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik, így a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret megsértésével kiszabott, avagy az irányadó büntetési tételkereten belüli ugyan, de az anyagi jogszabálysértés kiküszöbölése mellett tartamában eltúlzottan súlyos, vagy eltúlzottan enyhe.

[26] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt cselekményét emberölés büntette kísérletének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d), f) pont] minősítette.

[27] A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, emberölés büntette miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[28] A büntetés tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést különös kegyetlenséggel [Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont], illetve több ember sérelmére [Btk. 160. § (2) bekezdés f) pont] követik el.

[29] Az irányadó tényállás 1-2. pontja – az indítványban foglaltakkal ellentétben – egyértelműen rögzíti a következőket.

1. – A terhelt a vele korábban élettársi kapcsolatban élt 1. számú sértetten, valamint a kapcsolatuk megromlása miatt általa hibáztatott családtagjain, a 2. és 3. számú sértetten az 1. számú sértettel való szakítása miatt bosszút akart állni;

– 2019. augusztus 26. napján az esti órákban a terhelt különféle italos üvegeket, kanócot, gyufát szedett össze, majd lakásáról gépkocsijával elindult a 2. és 3. számú sértett által lakott ingatlanhoz, majd a gépkocsijában ún. „Molotov koktélt” készített úgy, hogy a magával vitt üvegekbe motorbenzint töltött, és azokba kanócot tett;

– a terhelt 22.15 óra körüli időben érkezett meg a sértettek ingatlanához, azonban járművével tévedésből a sértettek szomszédja, a 4. számú sértett háza előtti füves területen parkolt le;

– abban a hiszemben, hogy a házban volt élettársa rokonai laknak, a terhelt bosszúállási célzattal a magával vitt három „Molotov koktélt” meggyújtotta, és az ingatlan udvarára, valamint a porta kerítésétől két és fél méterre lévő családi ház teraszára dobta;

– a 4. számú sértett észlelte, hogy egy férfi meggyújtotta a kezében lévő tárgyat, majd azt a háza falához dobta, ezért kiment a házból, és észlelte azt is, hogy a terhelt egy másik égő tárgyat dob az udvarára;

– a terhelt által először eldobott „Molotov koktél” a terasz falának csapódott, széttört, és a benne lévő folyadék lángolni kezdett, ezért a 4. számú sértett rákiabált, hogy mit csinál, de a terhelt – miután észrevette a sértettet – beült az autójába, és távozott a helyszínről;

– a sértett a teraszra csapódott, égő „Molotov koktél” darabjait egy seprűvel lesöpörte, és így eloltotta a tüzet, majd az udvaron lévő égő tárgyhoz ment, és megvárta, hogy a tűz magától kialudjon, a harmadik üveget a sértett másnap a ház oldalánál két és fél méterre található rózsabokorban találta meg;

– a terhelt által eldobott „Molotov koktélok” közül az épületet elérő, annak a falához csapódó volt alkalmas arra, hogy a sértett háza kigyulladjon;

– a cselekmény elkövetésével a terhelt szándéka a 2. és 3. számú sértett megölésére irányult, de a cselekményt – tévedése folytán – ténylegesen a szomszéd ingatlanban lakó 4. számú sértett sérelmére kísérelte meg;

– a terhelt felismerte, hogy a cselekmény következtében a lakóházban tartózkodó személyek – feltevése szerint a 2. és 3. számú sértett – az épületben keletkezett tűz következtében életüket veszíthetik, de ez iránt közömbös maradt.

2. – A terhelt a fenti eseményeket követően bosszúállási szándékával továbbra sem hagyott fel, és mindenképpen kárt akart okozni a volt élettársának, ezért 2019. október 3. napján az esti órákban a lakásából ismét különböző italos, befőttesüvegeket, flakonokat, gyufát, öngyújtót, illetőleg kanócként gyöngyvászon jellegű pántot szedett össze, majd a gépkocsijával elindult az 1. számú sértett házához, melyben a sértett életvitelszerűen, egyedül lakott;

– a terhelt, mielőtt 22.00 óra körüli időben megérkezett volna a sértett házához, három, ún. „Molotov koktélt” készített, a házhoz érve az ingatlan kerítésének lemezborítására ezüstszerű festék spray-vel az „itt lakik a prosti” szöveget írta, majd elővette a gépkocsijából a három „Molotov koktélt”, azokat meggyújtotta, és a sértett tulajdonát képező, az ingatlan udvarán, a kaputól kb. hat méterre parkoló XXX-000 forgalmi rendszámú személygépkocsi felé dobta;

– a palackok meggyújtását követően a láng kialudt, ezért nem alakult ki tűz, a palackok a gépkocsi hátsó lökhárítója elé estek;

- a terhelt nem várta meg, hogy a fenti cselekményének milyen következménye lesz, hanem beült a gépkocsijába, és – nem hagyva fel a bosszúállási, károkozási szándékával – az ingatlanhoz ment, amely a tudomása szerint szintén az 1. számú sértett résztulajdonát képezte;
- a sértett tulajdonát képező ingatlan esetében a terhelt által meggyújtott, de bealudt „Molotov koktélok” alkalmasak voltak arra, hogy a sértett autója kigyulladjon, és ennek következtében a házának kigyulladás veszélye is fennállt;
- a gépkocsi értéke a cselekmény idején 335.000 forint, míg a veszélyeztetett ingatlan elkövetéskori forgalmi értéke 5.600.000 forint volt;
- a terhelt szándéka korábbi élettársa megölésére irányult, a cselekmény elkövetése során a terhelt tisztában volt vele, hogy az ingatlan felgyújtásával az ott tartózkodó volt élettársa életét veszítheti, de ez iránt közömbös maradt.

[30] Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka mire irányult, döntő mértékben a külvilágban megnyilvánult, és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége.

[31] A szándékos elkövetést illetően a felülvizsgálati indítvány vitatta a megállapított tényekből való jogkövetkeztetés helyességét.

[32] A Kúria ennek kapcsán rámutat a következőkre.

[33] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[34] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[35] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[36] Jelen ügyben pedig ez a helyzet.

[37] Az irányadó tényállás ugyanis egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt

- az éjszakai órákban olyan ingatlanokon hajtott végre a támadást, ahol a sértettek jelenlétével számolnia kellett;
- felismerte, hogy a cselekmény következtében a lakóházban tartózkodó személyek – feltevése szerint a 2. és 3. számú sértett – az épületben keletkezett tűz következtében életüket veszíthetik, de ez iránt közömbös maradt {Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú ítélet [32] bekezdés, 1. tényállás};

– tisztában volt vele, hogy az ingatlan felgyújtásával az ott tartózkodó volt élettársa életét veszítheti {Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú ítélet [48] bekezdés, 2. tényállás}.

[38] Az irányadó tényállás alapján az ingatlanok megsemmisülésének és az abban tartózkodó személyek halála bekövetkezésének a lehetősége úgy az 1., mint a 2. tényállási pont esetében egyaránt fennállt.

[39] Megjegyzi a Kúria, hogy kétségtelen, hogy a terhelt a 4. számú sértett esetében észlelte, hogy a sértett személyében tévedett, és hogy kívülálló személy ingatlanán okozott tüzet, de még ebben az esetben sem tett semmit a cselekménye esetleges következményeinek az elhárítása érdekében.

[40] Nem kétséges, hogy a terhelt a sértettek halálába belenyugodva cselekedett, e tények alapján pedig egyértelmű következtetés vonható le arra nézve, hogy a terheltet közel sem csupán anyagi károkozás szándéka vezérelte.

[41] Mindezekre tekintettel pusztán a vagyon elleni bűncselekmény megállapítása fel sem merülhet.

[42] A felülvizsgálati indítvány vitatta az élet elleni bűncselekmény minősítő körülményeinek megállapítását is.

[43] Az emberölés minősített eseteinek megvalósulását illetően a 3/2013. Büntető jogegységi határozat II. pontja tartalmaz iránymutatást.

[44] A terhelt cselekményének különös kegyetlenséggel elkövettként való minősítése törvényes.

[45] A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsődlegesen az emberiességi és az erkölcsi szempontoknak van meghatározó szerepe.

[46] Az emberi élet szándékos kioltása önmagában is kegyetlen cselekmény, a különös kegyetlenség fogalma alá az átlagost lényegesen meghaladó szenvedéssel járó (amilyen például a tűzhalál, az élve eltemetés stb.), rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghez vitt ölési cselekmények vonhatók (3/2013. BJE határozat).

[47] Kétségkívül, ha az emberölés kísérleti szakban reked, akkor az azt jelenti, hogy az eredménye elmaradt és ebből következik, hogy a bekövetkezett halál mikéntje nem lehet a minősítés alapja. Ezért ilyen esetben azt kell megvizsgálni, hogy a terhelt szándéka szerinti ölési mód – sikere esetén – olyan módon eredményezte-e volna a sértett(ek) halálát, ami a különös kegyetlenség fenti ismérveit kimeríti vagy sem.

[48] A tűzhalál közismerten nagy szenvedéssel járó halálnem, ezért az ítélkezési gyakorlat e minősítés alá vonja azokat az eseteket, amikor az elkövető abba belenyugodva gyújtotta fel a házat, hogy az ott lakók tűzhalált szenvedhetnek (BJD 10.030).

[49] Jelen esetben nem kétséges, hogy a terhelt az 1. és 2. tényállási pont esetében is tűz előidézésével kívánta a sértettek halálát előidézni, ezért a különös kegyetlenséggel való elkövetés megállapítása törvényes.

[50] Az indítvány kifogásolta az emberölés több ember sérelmére történő elkövetésének megállapítását.

[51] A Btk. 160. § (2) bekezdés f) pontja alá tartozó összefoglalt bűncselekmény megállapítására csak tettesi magatartással megvalósult részcselekmények esetén kerülhet sor.

[52] A több ember sérelmére elkövetett emberölés törvényi egység, ún. összefoglalt bűncselekmény. Megállapításának akkor van helye, ha az elkövető akár egyetlen akaratelhatározásból fakadóan, egyidőben, illetőleg egymást követően, akár különböző időpontokban és eltérő akaratelhatározásból hajtja végre vagy kísérel meg több ember megölését.

[53] Több ember sérelmére elkövetett emberölés büntetnének kísérletéről van szó akkor, amikor a két vagy több sértett ellen megkísérelt ölési cselekmény során halálos eredmény nem következett be.

[54] Jelen ügyben irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy

– a terhelt szándéka a 2. és 3. számú sértett megölésére irányult, de a cselekményt – tévedése miatt – ténylegesen a szomszéd ingatlanban lakó 4. számú sértett sérelmére kísérelte meg {Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú ítélet [32] bekezdés, 1. tényállás};

– a terhelt szándéka az ingatlanban lakó korábbi élettársa, az 1. számú sértett megölésére irányult, a cselekmény elkövetése során a terhelt tisztában volt vele, hogy az ingatlan felgyújtásával az ott tartózkodó volt élettársa életét veszítheti {Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú ítélet [48] bekezdés, 2. tényállás}.

[55] Mindezek alapján nem kétséges, hogy a terhelt szándéka legalább három személy megölésére irányult (és egy esetben elvétés történt), ekként a terhére rótt több ember sérelmére történő elkövetés kísérlete [Btk. 160. § (2) bekezdés f) pont] megállapítása szintén törvényes.

[56] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az aljas indokból történő elkövetés [Btk. 160. § (2) bekezdés c) pont] a terhelt terhére nem állapítható meg {Debreceni Ítéltábla, Bf.I.587/2023/14. számú ítélet [34] bekezdés}.

[57] A Kúria e körben a következőkre mutat rá.

[58] Az aljas indokból (vagy célból) elkövetett emberölésen az erkölcsileg elvetendő motívumból fakadó, valamint ilyen célból megvalósított cselekményeket kell érteni.

[59] Az aljas indokból elkövetés eshetőleges szándékkal is megvalósítható, az ekként elkövetett ölési cselekmény megállapítása szempontjából a bosszú megítélése attól függ, hogy milyen ok váltja ki az elkövetőben a keletkezett indulatot, mivel ennek a jellege és mibenléte a súlyosabb minősítés feltétele.

[60] Kétségtelen, hogy a bosszúból való elkövetés ténye önmagában nem alapozza meg az aljas indokból történő elkövetés minősített eset megállapítását, mint ahogyan a féltékenységből, a szerelemféltésből elkövetett ölési cselekmény sem.

[61] Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy az ítéleti tényállás által rögzítettek szerint – szemben a felülvizsgálati indítványban állítottakkal – a terhelt maga fogalmazott úgy, hogy „bosszút állok azon a kurván” {Miskolci Törvényszék 6.B.3/2022/97. számú ítélet [24] bekezdés}, és ennek érdekében 2019. augusztus 26. napján, majd 2019. október 3. napján is egyértelműen a sértett és hozzátartozói életére tört.

[62] Az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a terhelt a – szerinte – elszenvedett sérelmei miatt kívánt elégtételt venni, az ennek érdekében megvalósított, kifejezetten kitartó ölési cselekményét egyértelműen a megtorlás szándéka vezérelte.

[63] A terhelt szilárdan eltökélt, és visszatérően megvalósítani megkísérelt, több személyt érintő élet elleni cselekményének motívuma erkölcsileg súlyosan elítélendő, ekként az aljas indokból való elkövetés mint minősített eset [Btk. 160. § (2) bekezdés f) pont] megállapítása az első fokon eljáró bíróság részéről helyes volt.

[64] A Kúria nem értett egyet a másodfokú bíróság azon érvelésével sem, amely szerint a lakóház felgyújtásával elkövetett élet elleni cselekménnyel a rongálás büntettségének kísérlete nem alkot valódi halmazatot, és az emberölés kísérletébe beleolvad a rongálás kísérlete. {Debreceni Ítéltábla Bf.I.587/2023/14. számú ítélet [35] bekezdés}.

[65] A Btk. 371. § (1) bekezdése szerint, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.

[66] Az élet elleni és a vagyon elleni bűncselekmény védett jogi tárgya eltér, a rongálás jogi tárgya a tulajdonjog, elkövetési tárgya a terhelt számára idegen, értékkel bíró ingó vagy ingatlan vagyontárgy lehet. A bűncselekmény elkövetési magatartása a megrongálás, vagy megsemmisítés. A megrongálás a dolog állagának olyan károsítását jelenti, amelynek

következtében a vagyontárgy értékcsökkenést szenved, a megsemmisítés következtében a vagyontárgy eredeti állapotába nem állítható helyre.

[67] Jelen ügyben az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy mindkét esetben fennállt az ingatlanok, illetve a 2. tényállási pontnál az 1. számú sértett járműve megrongálódásának, vagy megsemmisülésének konkrét lehetősége, sőt a terhelt mindkét esetben több „Molotov koktélt” dobott el. A terhelt szándéka károkozásra is irányult, tudata egyértelműen átfogta az anyagi károsodás lehetőségének bekövetkeztét is.

[68] Mindezek alapján nem kétséges, hogy az emberölés büntettének kísérlete valódi (heterogén) alaki halmazatban áll a rongálás büntettének kísérletével, a látszólagos halmazat lehetősége fel sem merül.

[69] Ekként az 1-2. tényállási pontban a terhelt terhére rótt cselekmény törvényes minősítése: emberölés büntettének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d) és f) pont; 1-2. tényállás], rongálás büntettének kísérlete [Btk. 371. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont; 1. tényállás], rongálás büntettének kísérlete [Btk. 371. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont; 2. tényállás].

[70] A büntetés (illetve intézkedés) törvényessége esetében a felülvizsgálat oka a Btk. – adott büntetés kiszabása (intézkedés alkalmazása) anyagi jogi alapjára, valamint a nemére, mértékére vonatkozó – mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegése.

[71] Konkrét ügyben a büntetés (intézkedés) anyagi jogi alapja

– részint a helyes minősítést meghatározó

– részint az adott büntetés kiszabására (intézkedés alkalmazására), valamint nemére, mértékére vonatkozó anyagi jogi rendelkezés.

[72] Amint arra a Kúria már utalt a törvény önmagában a többszörösen minősülő – aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több ember sérelmére – elkövetett emberölés büntette miatt tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabását teszi lehetővé.

[73] Mivel a minősítés – a fenti pontosítással – törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott szabadságvesztés büntetés mértéke felülvizsgálati eljárásban nem kifogásolható.

[74] A Kúria megjegyzi, hogy a terhelttel szemben halmazati büntetésként jogerősen kiszabott, a törvényi minimumot el nem érő, 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés – figyelemmel a cselekmény helyes minősítésére, az élet elleni cselekmény háromszoros minősülésére – inkább enyhe, mintsem eltúlzottnak lenne tekinthető.

[75] Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróság nem megfelelően mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

[76] Amint a Kúria már utalt rá, a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[77] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[78] Az indítvány a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta eltérő tényállás megállapítását célozva, amikor a terhelti vallomás és a tanúvallomások értékelését sérelmezte. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[79] Ekként a Kúria a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[80] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[81] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. december 10.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző